

Čtvrtek, 9. června 2016

P8_TA(2016)0275

Tádžikistán, situace vězňů svědomí

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. června 2016 o Tádžikistánu: situace vězňů svědomí (2016/2754(RSP))

(2018/C 086/17)

Evropský parlament,

- s ohledem na články 7, 8 a 9 Všeobecné deklarace lidských práv,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. září 2009 o uzavření dohody o partnerství a spolupráci mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Tádžikistán na straně druhé ⁽¹⁾,
- s ohledem na své usnesení o stavu provádění strategie EU pro Střední Asii ze dne 15. prosince 2011 ⁽²⁾,
- s ohledem závěry Rady ze dne 22. června 2015 o strategii EU pro Střední Asii,
- s ohledem na své usnesení o stavu provádění strategie EU pro Střední Asii a její revizi ze dne 13. dubna 2016 ⁽³⁾,
- s ohledem na prohlášení o trestním stíhání Islámské strany obrody Tádžikistánu v Tádžikistánu ze dne 18. února 2016, které EU vydala na zasedání Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě,
- s ohledem na závěry z návštěvy zvláštního zpravodaje EU pro Střední Asii v Tádžikistánu ze dne 18. září 2015,
- s ohledem na prohlášení místopředsdkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 3. června 2016 o rozhodnutí Nejvyššího soudu Tádžikistánu, kterým byli místopředsedové Islámské strany obrody odsouzeni k doživotnímu trestu odnětí svobody;
- s ohledem na předběžné vyjádření zvláštního zpravodaje OSN pro právo na svobodu názoru a projevu ze dne 9. března 2016, které učinil v závěru své návštěvy Tádžikistánu,
- s ohledem na doporučení vydaná dne 6. května 2016 v rámci všeobecného pravidelného přezkumu ohledně Tádžikistánu na 25. zasedání Rady OSN pro lidská práva,
- s ohledem na každoročně probíhající dialog mezi EU a Tádžikistánem, který se týká oblasti lidských práv,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966, který zaručuje svobodu projevu, svobodu shromažďování, právo na respektování osobního, soukromého a rodinného života jednotlivců a právo na rovnost a zakazuje při uplatňování těchto práv diskriminaci,
- s ohledem na regionální konferenci o prevenci mučení, která proběhla ve dnech 27. až 29. května 2014, a na regionální konferenci o úloze společnosti při prevenci mučení, která se konala ve dnech 31. května až 2. června 2016,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 224 E, 19.8.2010, s. 12.

⁽²⁾ Úř. věst. C 168 E, 14.6.2013, s. 91.

⁽³⁾ Přijaté texty, P8_TA(2016)0121.

Čtvrtek, 9. června 2016

- s ohledem na akční plán Tádžikistánu ze srpna 2013 týkající se uplatňování doporučení, která vydal Výbor OSN proti mučení,
 - s ohledem na čl. 135 odst. 5 a čl. 123 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 17. září 2009 udělil Evropský parlament svůj souhlas s Dohodou o partnerství a spolupráci mezi Evropským společenstvím a Republikou Tádžikistán; vzhledem k tomu, že tato dohoda byla podepsána v roce 2004 a vstoupila v platnost dne 1. ledna 2010; zejména vzhledem k tomu, že se v článku 2 této dohody uvádí, že „dodržování demokratických zásad a základních a lidských práv [...] je základem vnitřní a vnější politiky smluvních stran a představuje základní prvek této dohody“;
- B. vzhledem k tomu, že od roku 1992 se spolupráce mezi EU a Tádžikistánem rozšířila na velké množství oblastí, mj. na oblast lidských práv a demokracie, která tvoří samotný základ jakéhokoli partnerství;
- C. vzhledem k tomu, že EU má zásadní zájem na rozšíření politické, hospodářské a bezpečnostní spolupráce a spolupráce v oblasti udržitelného rozvoje a míru s regionem Střední Asie na základě pevných a otevřených vztahů mezi EU a Tádžikistánem, které by se zakládaly na právním státu, demokracii a lidských právech;
- D. vzhledem k tomu, že známý podnikatel a kritik vlády Abúbakr Azízchodžájev je od února 2016 zadržován na základě svých kritických vyjádření ohledně korupčních obchodních praktik; vzhledem k tomu, že byl na základě článku 189 Trestního zákoníku Tádžikistánu obviněn z „podněcování národnostní, rasistické, regionální nebo náboženské nenávisti“;
- E. vzhledem k tomu, že členové tádžické politické opozice se stávají cílem systematického pronásledování; vzhledem k tomu, že v září 2015 byla poté, co byla spojována s nezdařeným převratem, který počátkem září provedl generál Abdulchalím Nazarzoda, jenž byl zabit společně se svými 37 stoupenci, zakázána Islámská strana obrody Tádžikistánu; vzhledem k tomu, že státní orgány už zatkly přibližně 200 členů této strany;
- F. vzhledem k tomu, že v únoru 2016 Nejvyšší soud zahájil soudní řízení s 13 členy politické rady této strany a se čtyřmi dalšími osobami spojovanými se stranou, kteří byli obviněni z „extremistických“ trestných činů, protože byli údajně zapleteni do útoků ze září 2015; vzhledem k zatčení členů uvedené strany, které čeká trestní stíhání, aniž by jim bylo zaručeno spravedlivé soudní řízení; vzhledem k tomu, že podnikatel a známý člen opozice Zajd Saídov byl v rámci stíhání spojeného s tím, že v listopadu 2013 kandidoval v prezidentských volbách, odsouzen k 29 letům odnětí svobody; vzhledem k tomu, že Umaralí Kuvatov byl v březnu 2015 zabit v Istanbulu a další aktivista Maksúd Ibragimov byl v Rusku předtím, než byl vrácen do Tádžikistánu a v červenci 2015 odsouzen k 17 letům odnětí svobody, pobodán a unesen;
- G. vzhledem k tomu, že dne 2. června 2016 Nejvyšší soud v Dušanbe odsoudil Mehmadalího Hajita a Saídumara Hussajního, místopředsedy zakázané Islámské strany obrody Tádžikistánu, k doživotnímu trestu odnětí svobody na základě obvinění, že stáli za pokusem o převrat v roce 2015; vzhledem k tomu, že k trestu odnětí svobody bylo odsouzeno dalších 11 členů této strany; vzhledem k tomu, že příbuzní předsedy Islámské strany obrody Tádžikistánu Muhiddína Kabíriho byli uvězněni za to, že nenahlásili blíže neurčený trestný čin; vzhledem k tomu, že soudní řízení nebylo transparentní a bylo v rozporu s právem obviněného na spravedlivý soudní proces;
- H. vzhledem k tomu, že několika právníkům, kteří se přihlásili, že budou působit jako obhájci obviněných osob z Islámské strany obrody Tádžikistánu, bylo vyhrožováno smrtí a že byli zatčeni, zadrženi a uvězněni; vzhledem k tomu, že Buzurgmehr Jorov, Nodíra Dodanajova, Nuriddín Mahkamov, Šuchrat Kudratov a Firúz a Dáler Tarabovi upozornili na vážné nedostatky, pokud jde o dodržování mezinárodních norem týkajících se nezávislosti soudců, neveřejných soudních jednání a omezeného přístupu k právnímu zastoupení; vzhledem k tomu, že zadrženo, pronásledováno a zastrašováno bylo i několik dalších novinářů; vzhledem k tomu, že v souladu s ústavou Tádžikistánu je nutné uznávat svobodu projevu, přístup ke sdělovacím prostředkům a politický a ideologický pluralismus, a to i v oblasti náboženství;

Čtvrtek, 9. června 2016

- I. vzhledem k tomu, že Zákon o advokacii z roku 2015 požaduje novou registraci všech advokátů působících jako obhájci a zavedl celou řadu omezení, pokud jde o to, kdo může vykonávat povolání právníka, a vede tak k možnému zasahování do nezávislosti činnosti právníků;
 - J. vzhledem k tomu, že novela Zákona o veřejných sdruženích, která vstoupila v platnost v roce 2015, brání činnosti občanské společnosti tím, že požaduje zveřejnění finančních zdrojů nevládních organizací;
 - K. vzhledem k tomu, že delegace Evropského parlamentu vyslaná do Tádžikistánu ke sledování parlamentních voleb upozornila ve svém sdělení ze dne 2. března 2015 na vážné nedostatky;
 - L. vzhledem k tomu, že tisk, internetové stránky, sociální média a poskytovatelé Internetu pracují v Tádžikistánu v restriktivním prostředí, v němž je rozšířena autocenzura; vzhledem k tomu, že vláda používá restriktivní právní a správní předpisy týkající se sdělovacích prostředků k tomu, aby omezila nezávislé zpravodajství, a často blokuje internetová média a sociální sítě;
 - M. vzhledem k tomu, že v únoru 2015 zvláštní zpravodaj OSN pro mučení a jiné kruté, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání upozornil ve zprávě vypracované v návaznosti na svou pracovní cestu do Tádžikistánu, která se konala v únoru 2014, na přetrvávající mučení, špatné zacházení a beztrestnost pachatelů;
 - N. vzhledem k tomu, že umístění Tádžikistánu na stupnici podle indexu korupce je stále znepokojivě vysoké;
 - O. vzhledem k tomu, že Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva je důležitým finančním nástrojem zaměřeným na podporu právního státu, řádné státní správy a lidských práv v této zemi a příslušném regionu;
 - P. vzhledem k tomu, že dne 22. května 2016 se v Tádžikistánu konalo referendum o změně ústavy, která by úřadujícímu prezidentovi Emomalímu Rahmonovi umožnila ucházet se o úřad prezidenta neomezený počet funkčních období;
1. vyzývá k propuštění osob, které byly uvězněny na základě politicky motivovaných obvinění, včetně Abúbakra Azízchodžajeva, Zajda Saídova, Maksúda Ibragímova, místopředsedů Islámské strany obrody Tádžikistánu Mahmadalího Hajita a Saídumara Hussajního a 11 dalších členů této strany;
 2. naléhavě vyzývá tádžické orgány, aby anulovaly rozsudek nad advokáty a právníky, včetně Buzurgmehra Jorova, Nodiry Dodajanové, Nuriddína Mahkamova, Šuchrata Kudratova a Firúze a Dálera Tabarovových, a aby je propustily;
 3. zdůrazňuje význam vztahů mezi EU a Tádžikistánem a prohloubení spolupráce ve všech oblastech; poukazuje na zájem EU o udržování trvalých vztahů s Tádžikistánem, pokud jde o politickou a hospodářskou spolupráci; zdůrazňuje, že politické a hospodářské vztahy s EU se pevně pojí se sdílením určitých hodnot, totiž s dodržováním lidských práv a základních svobod, jak je uvedeno v dohodě o partnerství a spolupráci;
 4. je hluboce znepokojen stále častějším zadržováním a zatýkáním právníků z oblasti lidských práv, členů politické opozice a jejich rodinných příslušníků, omezováním svobody sdělovacích prostředků, Internetu a mobilních komunikačních prostředků a omezováním náboženského projevu;
 5. naléhavě vyzývá orgány Tádžikistánu, aby obhájcem a politickým činitelům zajistily spravedlivý transparentní soudní proces přístupný veřejnosti, poskytly jim v souladu s mezinárodními závazky Tádžikistánu skutečnou ochranu a procesní záruky a aby mezinárodním organizacím povolily znovu vyšetřit všechny údajné případy porušování lidských práv a omezování důstojnosti; vyzývá k tomu, aby byl všem vězněným a zadržovaným osobám zajištěn přístup k nezávislým právním službám a právo pravidelně se setkávat se svými rodinnými příslušníky; připomíná, že v případě každého rozsudku je nutné předložit jasné důkazy, které by odůvodňovaly vznesení obvinění ze spáchání trestného činu vůči obviněnému;
 6. vyzývá Tádžickou vládu, aby opozičním skupinám umožnila v souladu s mezinárodními normami v oblasti lidských práv a s ústavou Tádžikistánu svobodnou činnost, v rámci níž by mohly využívat svobody shromažďování, sdružování, projevu a náboženství;

Čtvrtek, 9. června 2016

7. zdůrazňuje, že legitimní boj proti terorismu a násilnému extremismu by se neměl využívat jako záminka k potlačování činnosti opozice a s cílem bránit svobodě projevu nebo omezovat svobodu soudnictví; připomíná, že je nutné zaručit základní svobody všech tádzických občanů a dodržovat právní stát;
8. vyzývá tádzický parlament, aby při posuzování navrhované novely Zákona o sdělovacích prostředcích, pokud jde o licence pro média, přihlédl k názorům nezávislých sdělovacích prostředků a občanské společnosti; vyzývá tádzické orgány, aby přestaly blokovat internetové stránky;
9. vyzývá tádzické orgány, aby dodržovaly mezinárodní právní předpisy, zejména pokud jde o Zákon o veřejných sdruženích a Zákon o advokátní komoře a výkonu povolání právníka; vyzývá tádzické orgány, aby zajistily, aby své povolání mohli svobodně vykonávat všichni právníci, včetně těch, kteří obhajují ochránce lidských práv, členy Islámské strany obrody Tádžikistánu, oběti mučení a klienty obviněné z extremismu, aniž by se museli obávat vyhrožování nebo pronásledování;
10. vítá celou řadu pozitivních kroků tádzické vlády, jako je dekriminalizace pomluvy a urážky v roce 2012, a vyzývá k řádnému uplatňování Trestního zákoníku Tádžikistánu; vítá podepsání právních předpisů, kterými se novelizuje Trestní řád a Zákon o postupu a podmínkách při zadržování podezřelých, obviněných a obžalovaných, a vyzývá tádzické orgány, aby zajistily neodkladné uplatňování těchto legislativních ustanovení;
11. vítá každoroční dialog mezi EU a Tádžikistánem o oblasti lidských práv, který by se měl také zabývat obsahem tohoto usnesení; zdůrazňuje význam účinného dialogu o lidských právech mezi EU a tádzickými orgány, který by se snažil o dosažení určitých výsledků a jenž je nástrojem k uvolnění politické situace v zemi a k zahájení rozsáhlých reforem;
12. vyzývá EU, a zejména Evropskou službu pro vnější činnost, aby v souvislosti s nadcházejícími parlamentními volbami v roce 2020 pozorně sledovala dodržování právního státu v Tádžikistánu, zejména práva na sdružování a práva na utváření politických stran, a aby tádzické orgány v případě nutnosti upozorňovala na problémy, nabídla jim pomoc a pravidelně o situaci informovala Parlament; vyzývá delegaci EU v Dušanbe, aby i nadále hrála aktivní úlohu;
13. vybízí tádzické orgány, aby zajistily vhodná opatření v návaznosti na doporučení učiněná v rámci všeobecného pravidelného přezkumu a aby tato doporučení uplatňovaly;
14. vyjadřuje hluboké znepokojení nad rozšířeným používáním mučení a naléhavě vyzývá tádzickou vládu, aby realizovala akční plán ze srpna 2013 s cílem uplatnit doporučení vydaná Výborem OSN proti mučení;
15. bere na vědomí závěry pozorovací mise, kterou vyslal Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě ke sledování parlamentních voleb konaných dne 1. března 2015 v Tádžikistánu a která konstatovala, že tyto volby „proběhly v omezeném politickém prostoru a že všem kandidátům nebyly poskytnuty rovné podmínky“, a vyzývá tádzické orgány, aby se bez otálení začaly zabývat všemi doporučeními, která jsou uvedena v těchto závěrech;
16. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení místopředsedkyni Komise / vysoké představitelce pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, Radě, Komisi, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, zvláštnímu zástupci EU pro Střední Asii, vládám a parlamentům členských států, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Radě OSN pro lidská práva, vládě Tádžikistánu a prezidentovi Tádžikistánu Emomalímu Rahmonovi.